1. لنډيز

د کډوالو په پناه ځايونو کې د شرايطو ښه کولو ته بېړنۍ اړتيا ده. د پناه غوښتنې په اړه پرېکړو ته د انتظار وختونه مخ په زياتېدو دي او نيمايي کډوال اوسمهال په لنډمهاله سرپناه ځايونو کې ژوند کوي چې مناسبې اسانتياوې نه لري او له ټولنې سره د يوځای کېدو لپاره لږ فرصتونه لري. د ډېری کسانو لپاره، د نړدې دوو کلونو لپاره ژوند په ټپه ولاړ دی. د هالنډ د وګړو د وېش قانون د دې وضعيت د ښه کولو فرصتونه وړاندې کوي. دا قانون ښاروالۍ ته اجازه ورکوي چې د استوګنې جوړښت تنظيم کړي، چېرې چې کډوال ډېر سوله ييز ژوند او خپله اراده ولري او وکولی شي په مستقيم ډول په ټولنه کې برخه واخلي.

د دې د موندلو لپاره چې څه ته اړتيا ده، VluchtelingenWerk په دې اړه يوه نظرپوښتنه ترسره کړه چې کډوال د ښه راغلاست لپاره کوم شيان مهم ګڼي. موږ په متمرکزه ډلو او مرکو کې له 92 کډوالو سره خبرې وکړې او په آنلاين نظرپوښتنه کې موږ له 696 نورو کډوالو ځوابونه ترلاسه کړل.

څېړنې ښيي چې محرميت او د پخلي شخصي اسانتياوې د غوره استوګنې لپاره مهمې دي،
خو د يوه داسې چاپېريال شتون هم مهم دی چېرې چې د کډوالو خبره اورېدل کيږي، ملاتړ يې کيږي او د خپل کور احساس پکې کوي. يو
خوندي ځای او په ورته وخت کې هغه ځای چې کډوالو ته د پرمختګ او په ټولنه کې د ګډون کولو
فرصتونه برابروي. دا د ښه راغلايت لپاره د يوه متفاوت چلند غوښتنه کوي، د پناه غوښتنې پروسې پر ځای پر اشخاصو تمرکز کوي او په فعاله توګه يې له لومړۍ ورځې څخه له ټولنې سره يوځای کوي. هغه اساسي اړتياوې چې په ګوته شوي دي په لاندې ډول دي:

1. کډوال بايد وکولی شي چې خپله سرپناه يو (لنډمهاله) کور جوړ کړي، چېرې چې دوی د ځان لپاره پکې ځای لري او کولی شي پکې پخلی وکړي

کډوال د يوه داسې ځای، په ځانګړې توګه په سرپناه کې د اوږدې مودې پاتې کېدو لپاره د داسې سرپناه پر اهميت ټينګار کوي چې د کور په څېر احساس پکې وکړي. دوی د آرام کولو لپاره له کافي محرميت سره خپل ځای ته اړتيا لري. د کورنۍ د ماشومانو لپاره د جلا خوب ځايونو اهميت هم يادوي، چېرې چې دوی کولی شي ځانونه آرامه کړي، د ښلګې په توګه د کور کار کول، او د ښځو او ماشومانو لپاره د (لوبو) ځايونه. د ځان لپاره د پخلي کولو وړتيا يې ترټولو ډېره مهمه ده. دا کډوالو ته پر خپل ژوندانه د کنټرول وړتيا او د پرېکړې کولو آزادي ورکوي چې کله او څه شی وخوري. *ژه دلته له شپږو مياشتو راهيسې ژوند کوم. دا چې زه به څومره وخت دلته پاتې شم، په اړه يې نه پوهېږم. موږ بايد په دې باندې د خپل کور په توګه فکر وکړو، خو دغه ځای داسې نه محسوسيږي. په کور کې، تاسو يو خوندي ځای غواړئ، ترڅو د ځان لپاره خواړه چمتو کړئ او په ښوونځي او کار کې بوخت شئ. دا هغه څه دي چې له مخې يې په يوه ځای کې د کور احساس کولی شئ (يمني کډوال، Amsterdam).'*

2. تاسيساتو ته نږدې د سرپناه کې اوږدمهاله ځای اړين دی ترڅو کډوال وکولی شي خپلې ورځې په خپلواکه توګه په مصروفيت ډکې کړي او د خپل راتلونکي لپاره چمتووالی ونيسي

د ښه راغلاست د دورې په اوږدو کې د کډوالو زياتره لېږدونې په چاپېريال کې د اړيکو رامنځته کول او ګډون کول ستونزمن کوي. سربېره پردې، زياتره د سرپناه ځايونه په لیرې پرتو سيمو کې دي، چې د کډوالو لپاره دا ستونزمن کوي چې په فعاليتونو کې ښکيل شي او د خپلو چارو مديريت وکړي. په ورته وخت کې، کډوالو ته بايد په مستقيم ډول په (نژدې) ښاروالۍ کې ښه راغلاست وويل شي چېرې به چې دوی وروسته ځای پرځای کيږي، ترڅو دوی مخکې له مخکې د خپل راتلونکي لپاره چمتو وي. *'زه په Amersfoort کې له اوسېدو سره عادت وم او کله چې Leiden ته راغلم، هېڅوک مې نه پېژندل. اوس مجبور يم چې ژر تر ژره هر هغه چا ته په مخه ښه ووايم چې زه يې پېژنم او په Dordrecht کې به بيا هرڅه له سره پيلوم (سوريايي کډوال، Leiden).'*

3. په هالنډ کې کورنۍ ته نږدې ښه راغلاست ويل کډوالو ته د خپل کور او امنيت احساس ورکوي

کډوال راپور ورکوي چې د کورنۍ هغه غړي چې مخکې له مخکې په هالنډ کې ژوند کوي د ټولنې لپاره يو مهم پُل دی، په ځانګړې توګه که دوی لا تر اوسه په دې ژبه خبرې نه شي کولی او زيانمن شوي وي. اوسمهال، په ځای پر ځای کولو کې دې ته لږ پام ورکول کيږي، چې په پايله کې کډوال ځينې وختونه د کورنۍ له غړو څخه ليرې په پناه ځايونو کې پاتې کيږي او د يوازيتوب او جلاوالي احساس کوي.' *زه يوه مجرده مور يم. زه نه شم کولی په هالنډي ژبه خبرې وکړم، خو زما کورنۍ کولی شي په دې کې له ما سره مرسته وکړي. دغه کار ماته د دوی په شاوخوا کې د شتون له امله د خونديتوب احساس راکوي. په ځانګړې توګه زما ورور، ځکه چې هغه کولی شي په هالندي ژبه ښې خبرې وکړي. زه له هغه څخه ډېرې پوښتنې کوم چې دلته سيستم څنګه دی (Gilze ،صوماليايي کډوال).'*

4. د اوږدې مودې لپاره په ناڅرګند حالت کې پاتې کېدل، زياتره وختونه په ناامنه سيمه کې د کورنيو په اړه له اندېښنو ترڅنګ، په پناه ځای کې د کډوالو تجربه په نښه کوي.

د پناه غوښتنې د کړنلارې د پايلو په اړه په ناڅرګندتيا کې اوږد انتظار او د پرېکړې د نېټې غير متوقع ځنډېدنه د کډوالو ترمنځ د فشار او بې وسۍ درلودلو د احساس لامل کيږي. دوی وايي چې په انتظار کولو سره دوی خپله انګېزه له لاسه ورکوي. د پناغوښتنې د غوښتنليکونو د پروسس کولو په ترتيب کې د روڼتيا نشتوالی او د پام وړ خپلسرۍ له امله يې ځينې داسې احساس کوي چې ګواکې هېر شوي دي. د کورنۍ له غړو څخه د اوږدې مودې لپاره جلا کېدل، چې ډېری وختونه لاهم په ناامنه سيمه کې ژوند کوي، دغه وضعيت نور هم سختوي.' *موږ دلته له اتلو مياشتو راهيسې انتظار کوو. دا ډېر اوږد انتظار دی او ستاسو د رواني روغتيا لپاره بد دی. دلته هرڅوک ستړي دي، تاسو کولی شئ ورته وواياست. موږ ستړي شوي يو. موږ نور هغه انرژي نه لرو چې موږ په پيل کې درلوده. تاسو هڅه کوئ چې پياوړي پاتې شئ (ترکی کډوال، Amsterdam).'*

5. کډوال د کاري ډلې له غړو سره شخصي اړيکې ته ارزښت ورکوي. د اوريدنې غوږونو ته اړتيا ده؛ يو څوک چې وکولی شي ترڅو خپله کيسه

موږ يوه کړي: موږ له کوم ځای څخه راغلي يو او څه تجربه کوو. دوی راسره خواخوږي څرګندوي او هڅه کوي چې موږ ته دلته د ژوند په اړه شيان را زده کړي (افغان کډوال، Goirle).'

6. کډوال غواړي چې د خپل وخت څخه ښه ګټه پورته کړي او ژر تر ژره له دې ټولنې سره يوځای شي. د مسلکي ژبې ټولګي او په کار موندنه کې مرسته خورا مهم دي

کډوال له ټولنې سره د چټک يوځای کېدو لپاره هالنډي ژبه اړينه ګڼي، خو د ژبې ټولګي زياتره ډېر محدود وي او د انتظار کسانو لېستونه يې ډېر اوږده وي. سربېره پردې، کډوال غواړي ژر تر ژره کار وکړي خو په دې برخه کې ځينې خنډونه تجربه کوي لکه د BSN شمېره نه لري او داسې کار موندنه ورته ستونزمنه ده چې د دوی له شاليد سره سمون ولري. په دې څېړنه کې يواځې 15٪ د کار وړ کډوالو ته د کار په بدل کې پيسې ورکړل شوي دي. *لېرته له کار، ژوند عجيب غونډې دی. زه غواړم عادي احساس وکړم، يواځې د يوه بشر په توګه. دا هغه احساس دی چې کار به يې ماته راکړي (ايرانی کډوال، Harderwijk).'*

7. د هغو ځوانو کډوالو وضعيت چې نږدې 18 کلن شوي دي اضافي پاملرنې ته اړتيا لري.

تازه له 18 څخه پورته عمر لرونکي ماشومان د پاملرنې د حقوقو له لاسه ورکولو په وضعيت کې واقع کيږي: دوی نور د زده کړې او د ماشومانو فعاليتونو حق نه لري، خو دوی لاهم ماشومان دي او غواړي پرمختګ وکړي. د نورو زده کړو فرصتونه لا تر اوسه شتون نه لري.' *هغه ټوله ورځ هلته ناست وي هغه نه شي کولی او د هېڅ ډول کار کولو اجازه نه لري. يو 22 کلن غواړي چې کار ته ولاړ شي او له ټولنې سره يوځای شي. د اړونده مرکز مديريت بايد هغه ځوانان چې د کار کولو انرژي لري په کارونو وګماري (سوريايي کډوال، Gilze).'*